

Rulota Simon, care duce familia călătoare prin toată lumea, a avut parte și de autostrăzi exemplare, și de drumuri defundate, precum acesta din Parcul Național Canyonlands, Utah.

CINCI

CĂLĂTORI

PE ICI

PE COLO

DE GEORGIANA ILIE
FOTOGRAFII DIN ARHIVA
FAMILIEI POUZET OPREAN

AU O CASĂ MICĂ, DAR ASTA NU-I DERANJEAZĂ, PENTRU CĂ GRĂDINA DIN JURUL EI ESTE GIGANTICĂ. GRĂDINA LOR E LUMEA ÎNTREAGĂ.

► Erau toți în rulotă când s-au auzit primele zgomote. Afară, niște tineri cântă în gura mare. Sunt gălăgioși, par băuți. Era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat când au parcat în luminișul ăsta. Sunt aici deja de două zile, așteptând să se însenineze ca să vadă fluturii. Este umed și înnorat, iar pe vremea asta fluturii stau ciorchine în copaci, cu aripile prea încărcate de umezeală ca să zboare. Or, ei vor să-i vadă în plin spectacol, zburând cu milioanele și așezându-li-se pe cap, umeri, brațe. Așa că așteaptă, prinși într-un joc de *Nu te supăra, frate!*. Puțin probabil să-l mai fi jucat cineva la 3.500 de metri altitudine. Puțin probabil să-l mai fi jucat cineva în Mexic, în Michoacán, într-un sanctuar al fluturilor monarh.

Nu se așteptau la vizitatori.

► Marilena și Dan Pouzet Oprean și cei trei copii ai lor, Matei, Vlad și Ilinca, sunt o familie de români care a trăit în Franța și a plecat într-o călătorie de patru ani în jurul lumii. Pe vremuri, Dan și Marilena locuiau la Paris, unde aveau cariere ce le ocupau tot timpul – făceau naveta, se luptau cu întâlniri, contracte, trafic, ore suplimentare, copii lăsați și luați de la grădiniță. Mai în glumă, mai în serios, vorbeau uneori despre ideea unui an sabatic în care să îi ducă pe copii să vadă lumea. Să ia o pauză de la viața la oraș, să plece hai-hui.

Când au pornit la drum, în ianuarie 2007, și-au propus să profite de întâlnirea cu viața; să descopere lumea, să educe copiii în armonie cu diversitatea oamenilor, culturilor și a naturii. Să pună în practică viziunea lor: viața este un privilegiu de care trebuie să te bucuri din plin. Să se debaraseze de condiționările sociale, să se simtă liberi și pe durata călătoriei, și mult după ce ea va lua sfârșit.

În cele 17 luni care au trecut de atunci, Marilena, grafician, și Dan, arhitect, au învățat să-și facă meseriile pe plajă sau în parc. Matei a terminat clasa a doua în Marele Canion. Vlad a mângâiat bebeluși de crocodil. Și Ilinca și-a sărbătorit ambele zile de naștere departe de Europa: întâi pe o plajă din Florida și apoi la piramidele de la Monte Albán din Mexic.

► Totul a început acum patru ani cu un accident stupid de bicicletă, care l-a trimis pe Dan la urgență cu hemoragie internă și o arteră sfâșiată. Semne că viața atent construită le scăpa de sub control au existat și înainte de accident – în timpul unei vizite la biroul lui Dan, băieții au fost uimiți că nu au găsit nici un pat, doar ei credeau că tatăl doarme acolo. Accidentul i-a forțat pe Dan și Marilena să-și reevalueze viața.

Dan are 40 de ani și este un bărbat cu multe talente: construiește un stadion în formă de vulcan în Guadalajara, desenează case în timp ce supraveghează copiii, gătește, face fotografii, conduce rulota. Talentele sale nu includ și mânăitul lasoului, deși a primit lecții chiar în ziua de Crăciun de la un mexican, în Los Guayabos. Înalt, cu fruntea lată, puțin încărunit, privește lumea cu ochi pătrunzători din spatele ochelarilor de vedere. Are o ținută relaxată, cu umerii puțin aplecați și pare să se bucure de tot ce îi arată drumul.

Acum patru ani, Dan nu se putea lăuda cu ședințele de creație pe plajă, între două partide de pescuit somoni, nici nu se putea plânge de problemele cu lasoul. Pe atunci, era un arhitect parizian îmbrăcat în negru, ocupat până peste cap cu proiecte în toate colțurile lumii. Familia era importantă, dar de multe ori pierdea în cursa cu profesia.

După accident, Dan a avut nevoie de o operație complicată, care a durat patru ore și jumătate, și a reînvățat să meargă cu cadrul metalic, după multe luni de efort. Medicul i-a spus că recuperarea lui este a doua minune pe care o vede în carieră. Chiar și așa, durerile nu au încetat. La doi ani după operație s-a născut Ilinca, cel de-al treilea copil, și, odată cu ea, și planurile de călătorie despre care vorbiseră de atâtea ori.

Deja hotărâseră să-și schimbe viața, să facă totul în jurul familiei, să-și modifice atitudinea față de muncă, de locul în care trăiesc. Ceea ce nu înseamnă că le-a fost ușor să-și vândă casa din Paris, să-și împacheteze viața de până atunci în cutii și să plece la drum cu trei copii. Ideea în sine sfida rațiunea, normele sociale și culturale despre cum se cade să trăiești. Marilena și Dan mai trecuseră o dată printr-o schimbare radicală, când au părăsit România în 1990 – Marilena s-a mutat cu familia ei în Spania în ianuarie, Dan a plecat în mai în Franța. Se știau de pe atunci, dar plecarea aceea au făcut-o separat. De data aceasta însă au plecat la drum împreună.

Auziseră că durează un an pentru a găsi ritmul cel mai bun al unei călătorii de asemenea anvergură. Inspirați de povestea unei alte familii de francezi care călătorea în jurul lumii cu rulota, au zis că mai bine să fie patru ani. Patru ani ar ajunge pentru toate continentele.

► Marilena ilustrează cărți pentru copii. Numele ei apare în toate librăriile online, în special pe cărți în limba spaniolă, pentru că lucrează cu o editură din Tenerife, unde și-a terminat și studiile. O brunetă frumoasă, are mereu un zâmbet pe buze care îi îndulcește obrăjii și o privire răbdătoare și înțelegătoare. Are 39 de ani și vorbește fluent franceză, spaniolă și engleză. Pe copii îi învață, în primul rând, românește. Româna lor, a întregii familii, este încântătoare. Îmbogățită cu echivalentele vocabularului uzual franțuzesc, sună ca și cum cineva a pus limba română sub un soare alternativ. Ei îi spun rulotei camper, computerului – ordinator, serviciului – lucru, aparatului foto digital – aparat foto numeric, și nu folosesc niciodată cuvinte aride precum locație.

Marilena a plecat la drum cu un bebe căruia nu îi crescuseră încă toți dinții. Ilinca a împlinit un an în prima escală a călătoriei, în Jacksonville, SUA. În drumurile lor pe cărări neumblate, prin Parcul Național Yellowstone sau prin Valea Mortii și Marele Canion, prin Fantasy Canyon, Goblin Valley, Little Wild Horse

1. Ghețarul Athabasca din Canada este un loc periculos din cauza morenelor, așa că Marilena și băieții merg doar puțin pe marginea lui. 2. În Parcul Național Yellowstone din Wyoming, trecere de pietoni pentru bizoni. 3. Ilinca, Matei și Vlad „conduc” rulota când au ocazia. 4. Guanajuato, una dintre frumusețile care i-a făcut să stea în Mexic patru luni. 5. Unul dintre părinți trebuie să facă poze, așa că numai ca umbre pot apărea toți într-o imagine. 6. Pe Lacul Louise, între ghețarii canadieni.

Canyon, Fern Canyon, Bisti Badlands, Shiprock, Tent Rocks, Ilinca a văzut copaci uriași, a străbătut văi înguste, a escaladat și a coborât munți în brațele mamei.

Ca și Dan, Marilena a asociat călătoria cu munca. Călătoria nu este o vacanță, ci un stil de viață temporar. Asta înseamnă implicit și lucru. Marilena face grafică și ilustrație, iar Dan proiectează clădiri; amândoi își trimit proiectele partenerilor și clienților prin internet. Munca – în jur de o oră pe zi – le acoperă cam 75 la sută din cheltuielile de drum. Iar călătoria, oamenii pe care îi cunosc, locurile pe care le văd și, mai ales, felul în care reacționează copiii la aceste lucruri sunt o sursă de inspirație inepuizabilă.

În deșertul american din Taos, New Mexico, au vizitat o comunitate ecologică întemeiată în anii '70. Acolo au văzut case făcute numai din materiale recuperate, care funcționează cu energie solară sau eoliană, iar apa de băut este recuperată din apa de la ploi, zăpadă sau chiar din aer. Independență totală! Au învățat cum lucrează o brutărie ecologică, un atelier de taxidermie, un șantier naval. Au văzut nenumărate porturi de pescari, fiecare cu modul lui de funcționare, un atelier de

sculptură de totemuri și chiar o fermă de crocodili. Copiii au învățat să ridice case din pământ, iar Marilena a luat cursuri de țesut tradițional.

Însă lucrul cel mai important care le poate rămâne din această călătorie e amintirea pe care o vor păstra copiii despre faptul că este perfect posibil să trăiești o libertate totală și să muncești în același timp. Copiii desenează alături de ei în mijlocul pădurii, în deșert, pe plajă, în parc pe o bancă. Dacă mai târziu vor putea face legătura între noțiunea de muncă și călătoria în familie, asociind lucrul cu această libertate, experimentul a fost un succes.

Din experiențele primului an de călătorie s-a născut „Grădina lui Mavlinca”, o carte cu ilustrații pentru copii, care va povesti aventurile lui Matei, Vlad și Ilinca din Florida până în Alaska, coborând apoi până la frontiera Mexicului.

► Francezii spun că a organiza înseamnă deja a călători, iar pe principiul acesta familia Pouzet Oprean este pe drum de mai mult de doi ani și jumătate. Părea simplu la început. Au căutat pe internet informații și au citit despre experiența altor

Alaska, destinație banală dacă mergi cu avionul, nu la fel de banală după 1500 de km de autostradă în construcție: Alaska Highway.

nomazi. Au găsit poveștile și sfaturile câtorva zeci de familii plecate aproape toate în călătorie cu doi-trei copii, unele chiar cu cinci. Majoritatea erau franceze, pentru că Franța are un sistem foarte flexibil de învățământ prin corespondență.

Abia când a trebuit să se ocupe de acte, procesul a devenit confuz și aparent interminabil. Au vândut casa, au cumpărat rulota, au asigurat-o, i-au găsit un loc de parcare păzit, au achiziționat piese de schimb și accesorii. Asta a durat câteva luni. Apoi, au refăcut pașapoartele pentru toată familia, permisele de conducere naționale și internaționale, au obținut vize, au făcut fotografiile regulamentare, cu urechile bine vizibile. Au mers la doctor, s-au vaccinat, au mers și la dentist, care a trebuit să lucreze anticipat la copii, cu gândul la toți dinții care se vor încăleca. L-au înscris pe Matei, care avea 7 ani, la școala prin corespondență. Au făcut asigurare pentru toată familia, au asigurat rulota pentru Statele Unite, au cumpărat bilete de avion. Au desfăcut și au împachetat toată casa. Au făcut lista lucrurilor de luat: haine de vară, haine de iarnă, cărți, jocuri. Au cumpărat aparatura necesară călătoriei: computer, scanner, imprimantă, aparat foto, obiective, spații de stocare pentru poze. Au făcut

un site – www.peicipecolo.com – și au învățat să îl actualizeze, pentru a-și ține prietenii la curent cu etapele călătoriei. Au refăcut cărțile de credit, au restructurat conturile în bancă, au făcut cărți de vizită, dosare pentru sponsori, au vândut mașina, au scanat toate documentele pentru a le trimite pe o adresă de email, au redirecționat corespondența la casa unor prieteni, au suspendat toate serviciile și abonamentele.

Toate acestea în timp ce mergeau la lucru.

Au făcut bugetul vorbind cu alte familii călătore. Au estimat 2.000 de euro pe lună în Statele Unite, Canada și Australia și 1.000 de euro în țările Americii Latine. Trebuia ca banii să le asigure mâncare, haine, camping, distracții, telefon, internet, motorină, întreținerea rulotei, asigurări. Au estimat bine pentru America de Nord, dar America Latină s-a dovedit mai scumpă decât se așteptau. Cu cât vor merge mai în sud, însă, cu atât va fi mai ieftin.

Marilena și Dan au hotărât de la început să nu zăbovească în orașele mari de-a lungul drumului; în definitiv, e o călătorie în natură. Traseul lor este destul de deschis, în orice caz adaptabil la evoluția situației politice sau sanitare în lume.

În ianuarie 2007, după un an de planificare, au pornit spre Florida. Tot atunci au încetat, pe neașteptate și inexplicabil, durerile lui Dan.

▶ Matei este cel mai mare dintre copii, curajosul cetei. De sub grămada de păr scurt și ciufulit de vânt se ghicesc un zâmbet plin de dinți albi și doi ochi atenți și hotărâți. Are opt ani, este în clasa a treia și face școala la distanță. Este foarte conștiincios, în toate pozele apare învățând la ceva. Marilena și Dan spun că, la cât de ușoară este programa, Matei va lua bacalaureatul pe la 11 ani. Profesori îi sunt când mama, când tata, dar mai ales călătoria. A absolvit clasa a doua în Marele Canion și părinții l-au învățat să cânte: „A venit vacanța cu trenul din Franța”. Au cântat cu toții, în timp ce puneau în plic testele de absolvire, pentru a le trimite la autoritatea franceză.

Matei s-a dovedit un pescar înăscut. Cel mai mult i-au plăcut cele trei săptămâni în Alaska, când au urmărit somonii care înotau în amonte să-și depună icrele. La Bird Creek a prins primul pește după o luptă aprigă în noroi. Toată familia a participat, s-au afundat în mâl, au ajuns de-a bușilea, s-au târât, dar l-au prins, nevenindu-le să creadă că au un somon roz. În Indian Creek au prins somoni cu plasa. Apoi toată lumea i-a mângâiat și i-a pus înapoi în apă. Icrele de somon umpluseră râul, mai ales în locurile adăpostite de curent. Fratele mai mic, Vlad, le aduna pe cele rămase pe uscat și le pune înapoi în râu, cu multă grijă. I-a prins direct cu mâna în Ketchikan, și apoi i-a eliberat. Ba chiar a mutat niște somoni epuizați în ape mai adânci, unde să înoate mai cu spor din calea urșilor. Cot la cot cu el, cinci foci încercau disperate să prindă și ele unul.

Pe lângă elev eminent și pescar, Matei este și pădurar junior al Parcului Național Yosemite din California, unde a făcut curățenie și a strâns un sac de gunoi. I-au plăcut foarte mult cascadele pentru care este celebru parcul, dar ceva nu i-a fost clar: curg așa zi și noapte?

▶ Vlad a prins de la fratele lui gustul pentru a încerca tot timpul lucruri noi, ceea ce nu e deloc o problemă în călătoria aceasta. A „primit” cinci ani când era în Alaska și din septembrie face școală odată cu Matei. Nu este înscris; așa a vrut el. De atunci, în pozele în care Matei învață la măsută, pietros sau trunchi de copac, apare și Vlad.

Pentru Matei, școala imită viața: după ce a vizitat totemurile indiene din Ketchikan, Alaska, le-a descoperit și în manualele lui de școală.

A vrut să păstreze pentru totdeauna o bucată de gheață căzută din ghețarul Portage, în Alaska. I-au plăcut foarte mult elanii, deși i-a părut rău că nu a văzut decât „doamne”, iar piramidele din Mexic i s-au părut un pic cam stricate față de ce știa el că trebuie să fie o piramidă.

I-au plăcut în schimb fructele de avocado din Mexic, care erau mai mari decât și-a imaginat. Nu a înțeles ce este ăla un „isex” când a primit în Oaxaca pălărie de mexican și cămașă brodată cu personaje unisex, la fel cum l-a copleșit și misterul „bulantei”. Cum adică „am bulantă”?

Marilena și Dan spun că Vlad e poetul familiei, cel cu capul în stele, cu părul lung șaten încadrându-i fața și o privire asemănătoare cu a lui Dan – pătrunzătoare și implacabilă.

Ilinca are doi ani. Când au plecat la drum abia începuse să meargă. Plimbările pe care le făcea familia erau scurte, căci Ilinca voia să meargă pe jos, să se uite la fiecare găză, la fiecare piatră; nu ajungeau prea departe, dar important era să se simtă bine.

Acum este foarte sigură pe ea și are un zâmbet poznaș, încântată de atenția care i se dă peste tot. Ea este pașaportul familiei, cea care, aurie, buclă și cu rochițe colorate, provoacă zâmbete și deschide porți. Mulți i-au întrebat ce îi fac părului Ilincuței ca să fie așa de blond. Păi ce să-i facă, mulți pupici.

Ilinca nu e doar pașaport, e și ceasul deșteptător al familiei. De la începutul călătoriei le-a oferit răsărituri de soare de toate culorile. De unele s-ar fi dispensat, pentru altele îi sunt însă recunoscători.

Simon este cel mai corpolent dintre membrii familiei. Până să ajungă în Michoacán în căutarea fluturilor monarh, i-a dus deja pe călători prin Florida, Texas, New Mexico, Utah, Arizona, California, Insula Vancouver, Columbia Britanică, Peninsula Yukon, Alaska și fiordurile ei, Montana, Wyoming, din nou Utah, New Mexico și Arizona, apoi Mexic – statele Sonora, Sinaloa, Nayarit și Jalisco.

Simon este o rulotă Iveco albă, adaptată la nevoile celor cinci: are șase locuri de dormit, bucătărie cu aragaz, frigider cu congelator, toaletă, sală de baie cu duș separat. Dar este și un membru al familiei, cu propria lui rubrică pe site, care îi ține la curent pe Liviu și Cristiana Gal de starea sa. Liviu și Cristiana sunt prietenii care au o firmă de service și distribuție de piese auto și i-au sponsorizat cu piese de rezervă pentru cei 150.000 de km plănuiți ai călătoriei și cu asistență tehnică la distanță.

Familia l-a botezat Simon pentru că Vlad își numește toate jucăriile așa, după numele unui prieten de joacă de la Paris. Simon a plecat singur cu vaporul din Le Havre și s-a întâlnit cu familia trei săptămâni mai târziu, în Florida, unde nu a ajuns chiar întreg. Mici obiecte au dispărut la transport și vameșii americani i-au spart o portieră ca să-l verifice, deși era descuiat.

Familiei i-a fost cam rușine cu el pe străzile din America de Nord, unde multe mașini erau mai mari decât el. Familia a tot pus pe site fotografii din care se vede cât de pitic e în comparație cu monștrii americani, iar Matei și Vlad l-au luat mereu în răs și s-au dus să se pozeze cu alte mașini.

Călătoria nu a fost chiar ușoară pentru Simon, nu toate drumurile au fost autostrăzi. Uneori, n-au fost deloc. Accesul în parcurile naționale se face pe drumuri de pământ, pietre și tablă ondulată. Suspensiile au avut de suferit și nici măcar o revizie cum știa el că trebuie nu a primit. În schimb, în premieră românească, dacă nu chiar mondială, revizia tehnică la 15.000 de kilometri s-a făcut prin cameră web, cu Dan băgat sub Simon și

povestindu-i lui Liviu ce vede.

Viața în camper nu e ușoară cu cinci oameni în 2,5 metri cubi. Dar fiecare își găsește locul lui între cabină și chiuveta din bucătărie. Matei și Vlad reușesc chiar să se joace de-a v-ați ascunselea înăuntru, părinții se luptă cu ordinea și mai ales cu dezordinea. Au acceptat ideea că jucăriile vor fi tot timpul pe jos, ideal plasate ca să calce pe ele. Nu e ușor. Douăzeci și patru de ore pe zi cu copiii este enorm, mai ales când e vorba de școală; nici unul nu are autoritatea unui profesor, dar se învață și asta. Singurele pauze pe care le au de la meseria de părinte, singurele momente doar pentru ei, sunt atunci când poposesc în casele prietenilor împrăștiati prin toată lumea.

În Guadalajara, în Mexic, au revenit puțin la viața de dinainte de călătorie când fostul asociat al lui Dan a ajuns la ei pentru a lucra împreună, ca pe vremuri, la finalizarea proiectului stadionului din oraș. Chiar dacă de data aceasta ședințele de creație s-au făcut pe marginea unei piscine, organismul lui Dan și-a amintit de viața de la Paris și durerile operației au reapărut. Au dispărut imediat după ce s-a încheiat această paranteză a călătoriei.

Familia a petrecut Sărbătorile de iarnă în Los Guayabos, o comunitate ecologică din centrul Mexicului. Au făcut piñate și lampioane chinezești de hârtie și au împodobit un mango pe post de brad de Crăciun. Lampioanele chinezești au fost contribuția fiului gazdei, Raul, și a prietenei lui, Heidi, care sunt budiști, trăiesc într-un sătuc din China, unde predau muzică și engleză copiilor de țărani și de pescari. Copiii i-au adorat instantaneu pe cei doi și asta i-a convins pe Marilena și pe Dan să planifice o vizită la Raul și Heidi în China.

Planul e să petreacă următorul Crăciun în Patagonia. Vor fi acolo între decembrie 2008 și februarie 2009. Din Mexic vor trece în Guatemala, apoi vor traversa America Centrală și de Sud până la Ushuaia, în Patagonia. Simon va lua apoi vaporul, iar ei avionul până în Noua Zeelandă. Vor urma Australia, Asia de Sud-Est, Japonia.

Pornesc de la ideea că nimic nu-i grăbește și nimic nu este stabil dinainte. Singurul lucru care îi obligă să mențină un ritm este faptul că trebuie să călătorească în pas cu anotimpurile pentru că în Patagonia nu pot ajunge decât la sfârșitul acestui an, când este vară. În celelalte perioade ale anului, variațiile extreme de temperatură din steпа sud-americană ar face călătoria foarte dificilă.

Nici unul nu vrea să se gândească la ce se va întâmpla la finalul călătoriei. Tot ceea ce știu e că se vor întoarce în Europa, pentru că vor să fie aproape de familii și de prieteni.

Acum, pentru prima oară, ceva nu merge. Sunt în rulotă toți cinci când aud primele zgomote. Afară, niște tineri cântă în gura mare. Sunt gălăgioși, par băuți. Era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat când au parcat în luminișul ăsta, așteptând să se însenineze ca să vadă fluturii. Sunt izolați pe un vârf de munte, doar ei și copiii, complet lipsiți de apărare.

Deodată, printre cântece și chiuituri, se aude clar: „Marilena! Daaan!”. Deschid ușa. În fața lor sunt Raul și Heidi, prietenii budiști alături de care au petrecut Crăciunul. Au venit cu un autobuz să vadă și ei fluturii. Nu înțeleg și nu le vine să creadă nici acum cum au reușit să se găsească unii pe ceilalți.

Mai târziu, când se vor risipi norii și vor putea să urce călare până la 4.000 de metri, vor găsi un peisaj bizar, cu copaci încărcăți de fluturi umezi. Peste câteva ore, uscați și proaspeți, fluturii își vor face dansul pe care l-au așteptat două zile, zburând cu milioanele și așezându-li-se pe cap, umeri, brațe. ■